

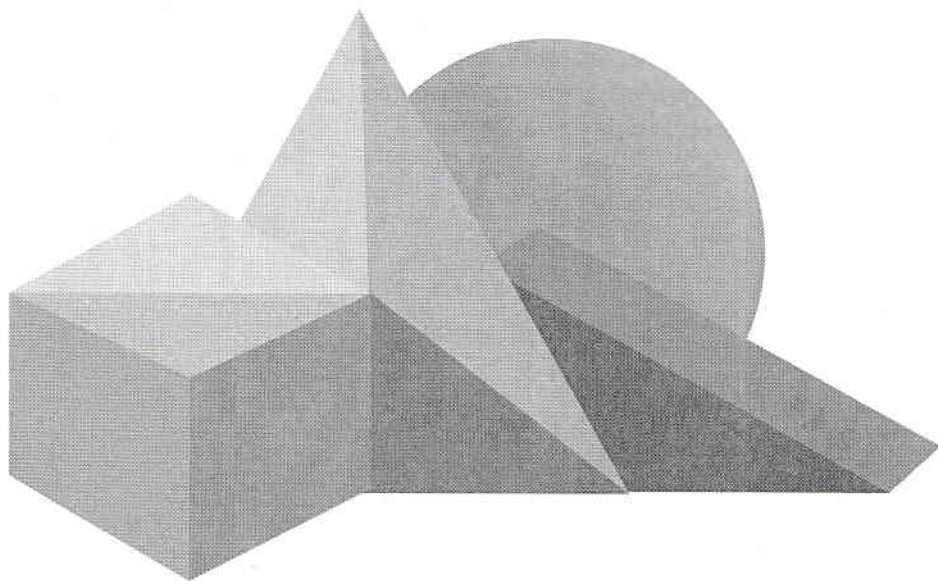
LBRIS

We know
books

BIBLIOTECA DE DREPT CIVIL ȘI DREPT PROCESUAL CIVIL

A L I N A D O I N A T Ă N A S E

RĂSPUNDEREA
CIVILĂ
PENTRU MALPRAXISUL
MEDICAL

Lista principalelor abrevieri uzuale.....	15
---	----

PARTEA ÎNTÂI

TITLUL I. RĂSPUNDEREA SOCIALĂ ȘI RĂSPUNDEREA JURIDICĂ	17
CAPITOLUL I. INTRODUCERE ÎN RĂSPUNDEREA SOCIALĂ ȘI JURIDICĂ.....	17
<i>Secțiunea I. Scurte considerații asupra răspunderii sociale.....</i>	<i>17</i>
<i>Secțiunea II. Noțiunea de răspundere juridică.....</i>	<i>18</i>
<i>Secțiunea III. Apariția și evoluția conceptului de răspundere juridică civilă.....</i>	<i>20</i>
3.1. Locul, importanța și rolul răspunderii civile în dreptul modern	20
3.2. Formele răspunderii civile. Aspecte generale	21
CAPITOLUL II. RĂSPUNDEREA CIVILĂ MEDICALĂ – PARTE A RĂSPUNDERII CIVILE	24
<i>Secțiunea I. Necesitatea apariției răspunderii civile medicale ca abordare a</i> <i>problemelor specifice din domeniul medical</i>	<i>24</i>
<i>Secțiunea II. Cadrul legal actual al răspunderii civile medicale</i>	<i>25</i>
<i>Secțiunea III. Formele răspunderii civile medicale</i>	<i>27</i>
3.1. Răspunderea civilă delictuală și contractuală medicală	27
3.1.1. Preliminarii.....	27
3.2. Răspunderea civilă delictuală medicală.....	28
3.3. Răspunderea civilă contractuală medicală	31
<i>Secțiunea IV. Relațiile dintre formele răspunderii civile. Cumulul răspunderii</i> <i>civile delictuale cu cea contractuală și dreptul de opțiune între cele două forme</i> <i>de răspundere</i>	<i>32</i>
<i>Secțiunea V. Câteva aspecte care vizează fundamentul răspunderii civile</i>	<i>34</i>
CAPITOLUL III. RĂSPUNDEREA PROFESIONIȘTILOR DIN DOMENIUL MEDICAL – FORMĂ NOUĂ DE RĂSPUNDERE.....	36
<i>Secțiunea I. Răspunderea profesională a medicului</i>	<i>36</i>
CAPITOLUL IV. REPERE ISTORICE ALE RĂSPUNDERII MEDICALE.....	38
<i>Secțiunea 1. Medicina în epoca veche și în epoca medievală.....</i>	<i>38</i>
<i>Secțiunea 2. Evoluția medicinei în țara noastră în epoca veche și în epoca</i> <i>medievală</i>	<i>40</i>
<i>Secțiunea 3. Politica de sănătate în Principatele Române din secolul al XVI-lea</i> <i>până în secolul XX.....</i>	<i>41</i>
<i>Secțiunea 4. Cadrul legislativ medical după instaurarea regimului comunist.....</i>	<i>41</i>
CAPITOLUL V. ORIENTĂRI LEGALE ȘI DOCTRINARE PRIVIND RESPONSABILITATEA MEDICALĂ.....	42
<i>Secțiunea I. Exercițarea profesiei de medic în țara noastră</i>	<i>42</i>
<i>Secțiunea II. Reguli juridice care sporesc eficiența actului medical.....</i>	<i>44</i>
<i>Secțiunea III. Principalele aspecte care alcătuiesc regimul juridic al răspunderii</i> <i>medicale.....</i>	<i>45</i>
<i>Secțiunea IV. Scurte aprecieri asupra conținutului Legii nr. 95/2006 privind</i> <i>reforma în domeniul sănătății</i>	<i>50</i>

CAPITOLUL VI. PRINCIPIILE ȘI FUNCȚIILE RĂSPUNDERII CIVILE MEDICALE.....	52
<i>Secțiunea I. Principiile răspunderii civile medicale</i>	<i>52</i>
1.1. Preliminarii.....	52
1.2. Principiul reparării în natură a prejudiciului	54
1.2.1. Aplicarea limitată a principiului reparării în natură a prejudiciului în cazul răspunderii civile medicale în raport cu răspunderea civilă delictuală din dreptul comun	55
1.3. Principiul reparării integrale a prejudiciului	57
1.4. Determinarea momentului aprecierii cuantumului despăgubirilor prin echivalent bănesc	58
1.5. Principalele criterii pentru stabilirea cuantumului despăgubirilor.....	60
1.6. Legătura dintre principiul reparării integrale și principiul reparării în natură a prejudiciului.....	63
1.7. Particularități ale prejudiciului rezultat din vătămarea integrității corporale și a sănătății.....	64
1.8. Stabilirea prejudiciului în cazul în care prin fapta ilicită s-a cauzat moartea victimei.....	66
<i>Secțiunea II. Funcțiile răspunderii civile medicale.....</i>	<i>68</i>
2.1. Preliminarii.....	68
2.2. Funcția preventiv-educativă a răspunderii civile medicale	69
2.3. Funcția reparatorie în cadrul răspunderii civile medicale	70
2.4. Funcția normativă a răspunderii civile.....	71
2.5. Preeminența funcției reparatorii în raport cu funcția preventiv-educativă în cadrul răspunderii civile medicale	72
CAPITOLUL VII. DREPTUL MEDICAL ȘI DREPTURILE OMULUI. PERSPECTIVE ÎN PLAN GLOBAL ȘI REGIONAL.....	74
SCURTE CONCLUZII	79
TITLUL II. RAPORTUL JURIDIC MEDICAL	80
CAPITOLUL I. CONȚINUTUL ȘI FORMELE RAPORTULUI JURIDIC MEDICAL. CONFIGURAȚIE ȘI PARTICULARITĂȚI	80
<i>Secțiunea I. Aspecte generale</i>	<i>80</i>
<i>Secțiunea II. Elementele structurale ale raportului juridic medical</i>	<i>83</i>
2.1. Subiectele raportului juridic medical.....	83
2.2. Obiectul raportului juridic medical	86
2.3. Conținutul raportului juridic medical	87
CAPITOLUL II. REGLEMENTAREA DREPTURILOR ÎN CADRUL RAPORTULUI JURIDIC MEDICAL	88
<i>Secțiunea I. Drepturile subiective</i>	<i>88</i>
<i>Secțiunea II. Drepturile pacientului.....</i>	<i>91</i>
2.1. Drepturile sociale ale pacientului	92
2.2. Drepturile individuale ale pacientului	93

2.3. Dreptul pacientului de a fi informat cu privire la serviciile medicale ce urmează să-i fie acordate	94
2.3.1. Noțiune și reglementare.....	94
2.3.2. Conținutul dreptului de informare	95
2.3.3. Calificarea juridică a obligației de informare.....	98
2.3.4. Limite cu privire la dreptul de informare	99
2.4. Dreptul pacientului de a fi respectat ca persoană umană fără nicio discriminare	100
2.5. Dreptul pacientului de a beneficia de a doua opinie medicală	102
2.6. Dreptul pacientului la asistență medicală paliativă.....	103
2.6.1. Sfera și limitele paliativității	103
2.6.2. Cadrul legal general al paliativității	104
2.6.3. Conținutul drepturilor paliative.....	105
2.7. Dreptul pacientului la confidențialitatea informațiilor	106
2.7.1. Cadrul juridic al confidențialității	107
2.7.2. Cazuri exceptate de la confidențialitatea informațiilor.....	108
2.8. Drepturile pacientului în domeniul reproducerii	109
2.9. Drepturi specifice pentru anumite categorii de pacienți	111
2.9.1. Preliminarii.....	111
2.9.2. Drepturile medicale specifice ale minorului.....	112
2.9.3. Drepturile medicale specifice ale persoanelor în vârstă	113
2.9.4. Drepturile medicale specifice ale pacienților cu boli psihice	115
2.9.5. Drepturile medicale specifice ale pacienților cu handicap.....	116
2.9.6. Drepturile medicale specifice ale pacienților deținuți	118
Secțiunea III. Principalele drepturi ale personalului medical	119
3.1. Dreptul medicului de a fi informat de către pacient	120
3.2. Dreptul medicului de a stabili diagnosticul pacientului	121
3.3. Dreptul medicului la onorariul convenit.....	123
CAPITOLUL III. OBLIGAȚII IZVORÂTE DIN NAȘTEREA RAPORTULUI JURIDIC MEDICAL....	125
Secțiunea I. Obligațiile medicale de diligență (de mijloace) vs. obligațiile medicale determinate (de rezultat)	125
1.1. Aspecte generale	125
1.2. Obligațiile medicale de mijloace.....	126
1.3. Obligațiile medicale de rezultat.....	130
1.4. Particularitățile definitorii ale obligației medicale de rezultat.....	134
1.5. Administrarea unei injecții presupune o obligație de rezultat sau de mijloace?.....	136
1.6. Elementele aleatorii în cazul obligațiilor medicale.....	138
Secțiunea II. Principalele obligații ale personalului medical	139
2.1. Obligația personalului medical de a acorda asistență medicală	139
2.1.1. Acordarea îngrijirilor medicale în situații de urgență.....	141
2.1.2. Surse legale și etice ale asistenței medicale	142

2.1.3. Conformități ale obligației de îngrijire medicală	144
2.2. Obligația de securitate.....	145
2.2.1. Obligația de securitate – exigență legitimă în domeniul sanitar.....	146
2.2.2. Izvorul legal al obligației de securitate	147
2.2.3. Conținutul obligației de securitate	148
2.2.4. Natura juridică a obligației de securitate	149
2.3. Obligația de informare a pacientului.....	151
2.3.1. Preliminarii.....	151
2.3.2. Temeiul legal al obligației de informare	151
2.3.3. Conținutul obligației de informare	154
2.3.4. Exonerarea personalului medical de obligația de informare a pacientului	156
SCURTE CONCLUZII	159

PARTEA A II-A

TITLUL III. CADRUL GENERAL AL RĂSPUNDERII CIVILE MEDICALE	161
CAPITOLUL I. RĂSPUNDEREA CIVILĂ A PERSONALULUI MEDICAL	161
<i>Secțiunea I. Preliminarii</i>	<i>161</i>
<i>Secțiunea II. Temeiul legal al răspunderii civile delictuale medicale</i>	<i>162</i>
<i>Secțiunea III. Elementele constitutive ale răspunderii civile delictuale medicale</i>	<i>164</i>
3.1. Existența faptei ilicite.....	164
3.1.1. Noțiune și definiție	164
3.1.2. Trăsăturile faptei ilicite	165
3.1.3. Obiectivarea faptelor ilicite în acțiuni sau inacțiuni contrare legii și bunelor moravuri.....	165
3.1.4. Fapta ilicită și răspunderea medicală	166
3.1.5. Trăsături comune și condiții ale abuzului de drept	168
3.1.5.1. Abuzul de drept în cazul unor fapte medicale.....	168
3.1.5.2. Modalități ale abuzului de drept în domeniul medical.....	171
3.2. Prejudiciul care rezultă din activitatea medicală.....	172
3.2.1. Preliminarii.....	172
3.2.2. Nașterea dreptului la reparație a prejudiciului	173
3.2.3. Beneficiarii dreptului la repararea prejudiciului și dreptul lor de opțiune.....	176
3.2.4. Caracterele juridice ale prejudiciului	179
3.2.4.1. Caracterul cert al prejudiciului	180
3.2.4.2. Caracterul direct al prejudiciului	182
3.2.4.3. Prejudiciul trebuie să nu fie reparat și să fie solicitat de către victima actului de malpraxis	183
3.2.4.4. Prejudiciul să rezulte din încălcarea sau atingerea unui drept civil sau a unui interes legitim	184

3.2.5. Clasificarea și structura prejudiciului.....	186
3.2.5.1. Preliminarii.....	186
3.2.5.2. Prejudiciile patrimoniale.....	187
3.2.5.2.1. Principiile care guvernează drepturile și îndatoririle corelative de reparare a prejudiciului medical.....	187
3.2.5.2.2. Modul de calcul al prejudiciului în cazul vătămării sănătății sau integrității corporale	200
3.2.5.3. Prejudicii nepatrimoniale	203
3.2.5.3.1. Preliminarii. Cadrul legal. Distincții și terminologie.....	203
3.2.5.3.2. Repararea daunelor morale rezultate din responsabilitatea delictuală medicală	206
3.2.5.3.3. Criterii orientative de evaluare a prejudiciilor morale	209
3.2.5.3.4. Prejudiciul corporal nepatrimonial cauzat victimelor aflate în stare vegetativă cronică, în comă sau în moarte cerebrală.....	212
3.2.5.3.4.1. Generalități. Specificul psihologic al gândirii.....	212
3.2.5.3.4.2. Dimensiunile psihologice ale conștiinței și limitele ei	213
3.2.5.3.4.3. Principalele teze născute din modul de reparare a prejudiciului corporal nepatrimonial în cazul persoanelor aflate în stare de inconștiență	214
3.2.5.3.4.4. Regimul juridic și indemnizarea prejudiciilor corporale nepatrimoniale în cazul victimelor aflate în stare vegetativă cronică, în comă sau în moarte cerebrală	218
3.2.5.3.4.5. Aspecte legate de repararea prejudiciului prin rigoșul în cazul raporturilor medicale	220
3.2.5.3.5. Pierderea șansei – sintagmă înțeleasă din perspectiva prejudiciului medical	227
3.2.5.3.5.1. Conceptul de șansă. Noțiuni. Evoluție. Reglementare	227
3.2.5.3.5.2. Neîndeplinirea obligației de informare și de consiliere medicală – sursă a pierderii șansei	229
3.2.5.3.5.3. Pierderea șansei și prejudiciul rezultat în cazul Perruche	231
3.2.5.3.6. Refuzul „martorilor lui Iehova” de a accepta transfuzia sanguină și pierderea șansei. Depășirea de către medic a refuzului pacientului	234
3.2.5.3.6.1. Preliminarii.....	234
3.2.5.3.6.2. Apărarea drepturilor personalității martorilor lui Iehova	235
3.2.5.3.7. Autonomia pierderii șansei și consecințele neinformatării conform cerințelor legale	236
3.2.5.3.8. Prejudiciul de acord – categorie autonomă inclusă în daunele morale rezultate din malpraxisul medical	239
3.2.5.3.8.1. Aspecte generale. Definiție	239
3.2.5.3.8.2. Activitatea medicală – sursă a prejudiciului de acord	241

3.2.5.3.8.3. Suferințe fizice și psihice – izvorul prejudiciului de agrement cu referire specială asupra malpraxisului medical.....	242
3.2.5.3.8.4. Prejudiciul de agrement și prejudiciul estetic în cazul malpraxisului medical.....	245
3.2.5.3.9. Prejudiciul de afecțiune din perspectiva malpraxisului medical.....	247
3.2.5.3.9.1. Noțiuni și utilitate.....	247
3.2.5.3.9.2. Evoluția prejudiciului de afecțiune.....	248
3.2.5.3.9.3. Repararea prejudiciului de afecțiune cauzat de decesul unei persoane apropiate.....	251
3.2.5.3.10. Prejudiciul juvenil – factor important în sistemul malpraxisului medical.....	252
3.3. Existența raportului de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu.....	253
3.3.1. Cadrul legal și specificul raportului de cauzalitate.....	254
3.3.2. Raportul de cauzalitate în cazul răspunderii civile delictuale.....	255
3.3.3. Ipoteze ale malpraxisului medical în care cauzalitatea poate fi dublă.....	258
3.3.4. Teorii cu privire la raportul de cauzalitate.....	259
3.3.5. Exigențe ale raportului de cauzalitate în cazul relației medicale.....	260
3.4. Vinovăția – condiție a angajării răspunderii civile delictuale.....	261
3.4.1. Preliminarii.....	261
3.4.2. Terminologie.....	262
3.4.3. Definiția și elementele vinovăției. Importanța lor în cadrul răspunderii civile delictuale.....	262
3.4.4. Formele vinovăției.....	263
3.4.5. Gradele culpei în dreptul civil actual.....	264
3.4.6. Principalele criterii pentru stabilirea vinovăției.....	264
3.4.7. Vinovăția medicală – parte a vinovăției civile.....	265
CAPITOLUL II. MEDICINA DE GRUP ȘI ECHIPA MEDICALĂ DIN PERSPECTIVA RĂSPUNDERII CIVILE MEDICALE.....	272
<i>Secțiunea I. Medicina de grup și echipa medicală.....</i>	<i>272</i>
1.1. Asemănări și deosebiri între echipa medicală și medicina de grup.....	272
<i>Secțiunea II. Natura juridică a răspunderii civile în cazul medicilor din echipa medicală și din medicina de grup.....</i>	<i>276</i>
CAPITOLUL III. RĂSPUNDEREA MEDICULUI PENTRU FAPTA ALTUIA ÎN CADRUL RAPORTULUI JURIDIC MEDICAL.....	279
<i>Secțiunea I. Preliminarii.....</i>	<i>279</i>
<i>Secțiunea II. Răspunderea medicului pentru alte persoane aflate sub supravegherea sa în cazul raportului medical.....</i>	<i>280</i>
CAPITOLUL IV. RISCUL TERAPEUTIC AL ACTULUI MEDICAL.....	285
<i>Secțiunea I. Noțiunea de risc. Aspecte generale.....</i>	<i>285</i>
<i>Secțiunea II. Riscul în contract și riscul în cazul delictului.....</i>	<i>285</i>
<i>Secțiunea III. Riscurile medicale și evoluția lor.....</i>	<i>287</i>

<i>Secțiunea IV. Riscul medical din perspectiva principiului precauției și al prevenției</i>	289
<i>Secțiunea V. Noțiunea de alea terapeutic în cadrul răspunderii medicale</i>	292
<i>Secțiunea VI. Riscul terapeutic și consecințele care pot să survină</i>	294
<i>Secțiunea VII. Riscurile previzibile/imprevizibile sau frecvente/exceptionale</i>	296
CAPITOLUL V. TENDINȚE DE STABILIRE OBIECTIVĂ A RĂSPUNDERII CIVILE MEDICALE	299
<i>Secțiunea I. Considerații generale</i>	299
<i>Secțiunea II. Răspunderea obiectivă bazată pe risc</i>	300
<i>Secțiunea III. Scurte considerații privind telemedicina – o provocare nouă în materia răspunderii civile medicale</i>	304
SCURTE CONCLUZII	306
TITLUL IV. CONTRACTUL DE ÎNGRIJIRI MEDICALE. PARTICULARITĂȚI	307
CAPITOLUL I. RĂSPUNDEREA CONTRACTUALĂ A MEDICULUI	307
<i>Secțiunea I. Scurte considerații despre contract în general</i>	307
<i>Secțiunea II. Libertatea contractuală</i>	308
<i>Secțiunea III. Autonomia de voință în cadrul contractului</i>	309
<i>Secțiunea IV. Efectele contractului între părți</i>	310
4.1. Forța obligatorie a contractului – noțiune morală și juridică	311
4.1.1. Principiul forței obligatorii a contractului în raporturile dintre părți	312
4.2. Principiul relativității efectelor contractului.....	313
<i>Secțiunea V. Efectele contractului față de terți</i>	314
<i>Secțiunea VI. Particularitățile contractului medical</i>	315
6.1. Baza consensuală a contractului medical	315
6.1.1. Baza consensuală a relației medic-pacient în dreptul francez	317
6.1.2. Baza consensuală a relației medic-pacient în Statele Unite ale Americii	319
<i>Secțiunea VII. Contractul medical – factor important al relației medic-pacient</i>	320
7.1. Oferta de contract	320
7.1.1. Condițiile ofertei	322
7.2. Acceptarea ofertei	323
7.3. Caracterele juridice ale contractului de îngrijiri medicale.....	324
7.3.1. Preliminarii.....	324
7.4. Natura juridică a răspunderii contractuale în cazul contractului de îngrijiri medicale	334
7.5. Dificultăți de calificare a contractului medical ca fiind civil sau comercial	337
CAPITOLUL II. CONSIMȚĂMÂNTUL PĂRȚILOR ÎN CONTRACTUL DE ÎNGRIJIRI MEDICALE	340
<i>Secțiunea I. Consimțământul reciproc al părților în contractul medical. Trăsături specifice și semnificații</i>	340
1.1. Considerații introductive	340

1.2. Structura voinței juridice exprimată în contract. Factorul psihologic și factorul volițional.....	340
1.2.1. Factorul psihologic în actul medical	340
1.2.2. Factorul volițional și rolul său în actul medical.....	341
1.3. Consimțământul în contractul medical și consimțământul informat al pacientului	342
1.4. Principalele repere deținute de consimțământ în cadrul contractului medical și de consimțământul informat în actul medical.....	346
1.4.1. Preliminarii.....	346
1.4.2. Valoarea și validitatea consimțământului la contract și a consimțământului informat în actul medical.....	347
1.5. Consimțământul informat. Utilitate și reglementare	352
1.6. Scurte considerații asupra evoluției consimțământului informat	353
1.7. Diferența dintre consimțământul informat și obligația de consiliere	355
1.8. Consimțământul implicit și consimțământul prezumat – noțiuni aflate în legătură cu actul medical.....	355
1.9. Momentul informării pacientului cu privire la actul medical	356
1.10. Suveranitatea voinței pacientului în cazul exprimării consimțământului informat. Excepții de la principiul consimțământului liber: o despărțire clară de dreptul comun al contractelor.....	359
<i>Secțiunea II. Structura consimțământului informat. Premise și evoluție</i>	361
<i>Secțiunea III. Utilități și funcții ale consimțământului informat</i>	364
<i>Secțiunea IV. Valorile consimțământului informat</i>	365
CAPITOLUL III. RĂSPUNDEREA CIVILĂ CONTRACTUALĂ	370
<i>Secțiunea I. Considerații generale. Aspecte ale răspunderii civile contractuale medicale.....</i>	370
<i>Secțiunea II. Condițiile răspunderii civile contractuale medicale. Analiză pe scurt. Structură. Efecte</i>	371
2.1. Fapta ilicită.....	371
2.2. Raportul de cauzalitate.....	373
2.3. Vinovăția	375
CAPITOLUL IV. TEHNICI JURIDICE DE REGLEMENTARE A RELAȚIEI CONTRACTUALE DINTRE MEDIC ȘI PACIENT ÎN EUROPA ȘI PE MAPAMOND	378
SCURTE CONCLUZII	381
TITLUL V. RĂSPUNDEREA PROFESIONIȘTILOR DIN DOMENIUL MEDICAL – FORMĂ NOUĂ DE RĂSPUNDERE	382
CAPITOLUL I. DEFINIREA CONCEPTULUI DE RĂSPUNDERE A PROFESIONIȘTILOR ÎN DOMENIUL MEDICAL	382
<i>Secțiunea I. Preliminarii</i>	382
<i>Secțiunea II. O nouă viziune a răspunderii civile medicale din perspectiva protejării eficiente a intereselor pacienților</i>	384

TITLUL VI. EXPERTIZA MEDICALĂ ȘI ASIGURAREA OBLIGATORIE DE RĂSPUNDERE CIVILĂ PROFESIONALĂ PENTRU MEDICI, FARMACIȘTI ȘI ALTE PERSOANE DIN DOMENIUL ASISTENȚEI MEDICALE	387
CAPITOLUL I. EXPERTIZA MEDICALĂ – REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE	387
<i>Secțiunea I. Expertiza în cazul malpraxisului medical. Rol și consecințe</i>	387
<i>Secțiunea II. Rolul expertizei în Uniunea Europeană și în alte țări de pe mapamond</i>	390
CAPITOLUL II. ASIGURAREA OBLIGATORIE DE RĂSPUNDERE CIVILĂ PROFESIONALĂ PENTRU MEDICI, FARMACIȘTI ȘI ALTE PERSOANE DIN DOMENIUL ASISTENȚEI MEDICALE	391
<i>Secțiunea I. Preliminarii</i>	391
<i>Secțiunea II. Observații asupra conceptului de asigurare medicală</i>	392
<i>Secțiunea III. Părțile, efectele și particularitățile contractului de asigurare de răspundere civilă profesională medicală</i>	394
3.1. Părțile contractului de asigurare de răspundere civilă profesională medicală	394
3.2. Principalele efecte ale contractului de asigurare de răspundere civilă profesională medicală	398
3.3. Particularitățile contractului de asigurare de răspundere civilă medicală	400
3.4. Acțiunea directă a pacientului împotriva asigurătorului	401
3.5. Efectele față de terți în contractul de asigurare	403
<i>Secțiunea IV. Despăgubirile și modul lor de acordare în cazul asigurării de răspundere civilă medicală</i>	405
SCURTE CONCLUZII	410
TITLUL VII. MECANISME ȘI MODALITĂȚI JURIDICE ALE EXONERĂRII DE RĂSPUNDERE CIVILĂ MEDICALĂ	411
CAPITOLUL I. PRINCIPALELE MECANISME JURIDICE CU AJUTORUL CĂRORA PERSONALUL MEDICAL POATE FI EXONERAT DE RĂSPUNDERE	411
<i>Secțiunea I. Preliminarii</i>	411
<i>Secțiunea II. Fundamentare și utilitate</i>	411
CAPITOLUL II. PRINCIPALELE CAUZE DE EXONERARE DE RĂSPUNDERE CIVILĂ MEDICALĂ PREVĂZUTE ÎN CODUL CIVIL ȘI ÎN ALTE LEGI SPECIALE	413
CAPITOLUL III. EXONERAREA DE RĂSPUNDERE A PERSONALULUI MEDICAL ÎN CAZUL PREVĂZUT DE ART. 654 ALIN. (2) LIT. A) ȘI B) DIN CADRUL LEGII NR. 95/2006 PRIVIND REFORMA ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII ȘI ART. 7 ALIN. (1) LIT. E) DIN LEGEA NR. 240/2004 PRIVIND RĂSPUNDEREA PRODUCĂTORILOR PENTRU PAGUBELE GENERATE DE PRODUSELE CU DEFECTE	420
<i>Secțiunea I. Preliminarii</i>	420
<i>Secțiunea II. Exonerarea de răspundere a personalului medical în ipoteza prevăzută de art. 654 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății</i>	420

<i>Secțiunea III. Exonerarea de răspundere având ca temei stadiul științei și cunoștințele tehnice prevăzută de art. 7 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 240/2004 privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte</i>	423
SCURTE CONCLUZII	425
TITLUL VIII. STRUCTURA, ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA PROCEDURII DE STABILIRE A CAZURILOR DE RĂSPUNDERE CIVILĂ MEDICALĂ	426
CAPITOLUL I. PROCEDURI JUDICIARE ÎN CAZUL RĂSPUNDERII CIVILE PROFESIONALE MEDICALE	426
<i>Secțiunea I. Preliminarii</i>	426
<i>Secțiunea II. Principalele reguli de procedură în cazul malpraxisului medical</i>	426
<i>Secțiunea III. Părțile participante la procedura de stabilire a cazurilor de malpraxis medical</i>	431
<i>Secțiunea IV. Soluții formulate de Comisia de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis. Acțiunea în despăgubire</i>	438
CAPITOLUL II. PRESCRIPTIȚIA ȘI DECĂDEREA ÎN CAZUL MALPRAXISULUI MEDICAL	440
<i>Secțiunea I. Preliminarii</i>	440
<i>Secțiunea II. Incidente care împiedică, temporizează sau sting răspunderea civilă medicală. Prescripția extinctivă și decăderea în dreptul medical</i>	441
<i>Secțiunea III. Regimul juridic al prescripției extinctive și al decăderii stabilit de Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății</i>	442
<i>Secțiunea IV. Viziunea sistemică a prescripției extinctive și a decăderii în domeniul medical</i>	444
<i>Secțiunea V. Efectele prescripției și ale decăderii în cazul răspunderii civile medicale</i>	447
SCURTE CONCLUZII	449
TITLUL IX. CRIZA SARS-COV2 (COVID 19) – PANDEMIA CARE ÎNGRIJOREAZĂ ÎNTREAGA PLANETĂ. SOLUȚII ȘI PERSPECTIVE	450
CAPITOLUL I. PRELIMINARII	450
CAPITOLUL II. CONOTAȚII ACTUALE ALE LEGISLAȚIEI NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE ASUPRA PANDEMIEI DE COVID-19	453
CAPITOLUL III. MASCA FACIALĂ ȘI VACCINAREA PERSOANELOR – MIJLOACE PRINCIPALE DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA VIRUSULUI SARS-COV-2	457
CAPITOLUL IV. PARTICULARITĂȚILE RĂSPUNDERII CIVILE MEDICALE ÎN CONTEXTUL PANDEMIEI	459
CAPITOLUL V. QUO VADIS – ÎNCOTRO SE ÎNDREAPTĂ LUMEA?	463
SCURTE CONCLUZII	465
CONCLUZII GENERALE	466
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	473

TITLUL I RĂSPUNDEREA SOCIALĂ ȘI RĂSPUNDEREA JURIDICĂ

CAPITOLUL I INTRODUCERE ÎN RĂSPUNDEREA SOCIALĂ ȘI JURIDICĂ

Secțiunea I

Scurte considerații asupra răspunderii sociale

Ideea de răspundere este caracteristică vieții normate. Primul nivel la care se poate vorbi de răspundere este cel social, deoarece răspunderea implică un raport între individ și autoritate. Unde există răspundere există obligație, iar unde există obligație există ordine. Această regulă fundamentală de comportare este cunoscută în drept sub denumirea de principiul răspunderii; totalitatea normelor prin care se reglementează aplicarea în practică a acestui principiu formează instituția răspunderii.

Răspunderea derivă din responsabilitate, iar responsabilitatea la rândul ei este atribuită personalității. Responsabilitatea se raportează la sistemul de valori din societate, cunoscut și trăit de fiecare individ¹. Așa fiind, responsabilității – calitate a personalității – i se relevă o serie de nivele sub anumite aspecte, sau de specii (morală, politică, juridică etc.), sub alte aspecte.

Întotdeauna răspunderea socială vizează comportamentul membrilor societății raportat la interesele generale existente, comportament care în funcție de respectarea sau nerespectarea normelor sociale, reprezintă temeiul antrenării unor reacții, respectiv a diverselor consecințe pe plan social².

Astfel, normele sociale de conduită apar ca factor de organizare a acțiunilor și forțelor umane, iar omul are latitudinea de a și le însuși sau nu. Modul în care se poate realiza prin intermediul acestora reglarea comportamentului poate dobândi sens pozitiv, de conformare, sau negativ, de neconformare, acesta din urmă prezentându-se în diferite grade.

Normele de conduită pot să conțină prescripții cu caracter reglator prin intermediul cărora societatea își apără interesul general. Regula a fost și este valabilă, deoarece omul „...nu acționează într-un spațiu indiferent, pasiv și neutru, ci într-o ambianță socială – deci umană – în cadrul căreia parametrii acțiunii (sale) sunt evaluați, valorizați...”³.

O precizare prealabilă și de principiu credem că este necesară: cele două categorii la care ne-am referit, „responsabilitatea socială” și „răspunderea juridică”, nu se exclud, dar

¹ Ph. Malaurie, *Liberté et responsabilité*, în Defrénois, Paris, 2004, p. 351.

² L. Lorincz, M. Străoanu, *Răspunderea juridică – parte integrantă a răspunderii sociale*, în SCJ nr. 1/1970, pp. 7-21.

³ P. Apostol, *Norma etică și activitatea normată*, Ed. Științifică, București, 1968, p. 52.

nici nu rămân imuabile, adeseori cele două putând acționa cumulativ. La fundamentul acestor aserțiuni se află o corelație între diversele forme ale responsabilității sociale care nu îmbracă formă juridică, ci forma specială a răspunderii explicată aici prin funcția socială deosebită. Multitudinea și diversitatea intereselor sociale implică și existența altor categorii de norme în afară de cele juridice, având un spectru mult mai larg de influență, cum sunt normele morale, religioase etc.

Din cele menționate rezultă că normele de conduită pot să conțină prescripții cu caracter reglator în baza cărora societatea își apără interesul general⁴. Ele fixează pentru individ limitele în care acțiunea individului și urmările acesteia sunt permise sau nu, fără să amenințe afirmarea interesului general. În alți termeni, se poate spune că normele sociale de conduită trebuie analizate ca factor de organizare a acțiunilor și forțelor umane pe care individul și le poate însuși sau nu.

Totalitatea normelor prin care este organizată societatea și este asigurată funcționalitatea sa la un moment dat alcătuiește cadrul normativ al sistemului social. De cadrul normativ se leagă normele juridice care reprezintă o componentă esențială a acestuia.

De vreme ce sunt puse în evidență acțiunile sociale care vizează fenomene ce țin de domeniul dreptului, al moralei și științei, al prezentului și al viitorului, obiectul cercetării răspunderii nu poate fi cantonat la una sau alta dintre cele menționate. Între ele există o intercondiționare specifică și latentă ce nu poate fi negată. De aici preocupările pentru pluridisciplinaritate, aspect care vizează și „responsabilitatea socială” și „răspunderea juridică”.

Secțiunea II

Noțiunea de răspundere juridică

Sub aspect juridic, dreptul este un fenomen normativ. Ca fenomen normativ, dreptul reprezintă o încercare de ordonare, de disciplinare a relațiilor sociale, cu scopul promovării și apărării unor valori din societate: persoana și siguranța ei juridică, securitatea libertăților sociale și proprietatea. Reperul axiomatic al ordinii a fost dat de dreptul roman, juriștii Romei antice caracterizând-o într-o formulare celebră: *Dispositio unius rei, post aliam, suo quemque loco collocatur* – ordinea este indicarea spațio-temporală a lucrurilor încât fiecare să fie la locul potrivit⁵.

Legea juridică, spre deosebire de morală, dar nu în opoziție cu aceasta, stabilește expres cazurile de responsabilitate. Cu toate acestea, noțiunea generală de răspundere nu

⁴ G. Viney, *Traité de droit civil. Introduction à la responsabilité*, ed. a 3-a, LGDJ, Paris, 2007, p. 74; M.-E. Roujou de Boubée, *Essai sur la notion de réparation*, LGDJ, Paris, 1974, p. 76.

⁵ I. Miclescu notă într-o lucrare de drept civil: „Ordinea reprezintă în același timp lucrul la locul lui și armonia care se degajă din această așezare a lucrurilor potrivite pentru a le primi sau amenajate pentru a le așeza” (*Curs de drept civil*, Ed. All Beck, Restituio, București, 2000, p. 57).